

**ІНФОРМАЦІЙНИЙ АСПЕКТ СТРАТЕГІЧНОГО
УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ**

Л.І. Марущак, О.І. Павликівська, Н.М. Шостаківська
ТНТУ ім. І.Пулюя, вул. Руська, 56, м. Тернопіль, Україна, 46000,
e-mail: Lessyam@rambler.ru

Стратегічний управлінський облік поступово займає важливе місце в українській практиці управління, залишаючись одним із найменш вивчених видів бухгалтерського обліку. Одним із найбільш важливих питань, які його стосуються, є чіткі концептуальні відмінності між стратегічним управлінським обліком та іншими формами обліку.

Протягом багатьох років існування в світі управління концепції стратегічного управлінського обліку так і не сформувалась єдина методологічна платформа для розвитку управлінського обліку. Тим не менше, науковці трактують досить чітко загальне розуміння його змісту, так як ці підходи застосовуються на основі підтримки стратегічно орієнтованих рішень, зовнішньої ринкової інформації, яка має фінансовий та нефінансовий характер, орієнтації на фіксації конкретних фактів, відстеженні тенденції до будь-яких змін.

Суттєвий внесок у розвиток управлінського обліку зробили провідні вітчизняні та зарубіжні науковці, серед яких Бачинський В.І., Бутинець Ф.Ф., Голов С.Ф., Гуцайлюк З.В., Друрі К., Завгородній В.П., Задорожний З.В., Каверіна О.Д., Малюга Н.М., Нападівська Л.В., Палій В.Ф., Пушкар М.С., Рудницький В.С., Сопко В.В., Фостер Дж., Хорнгрен Ч., Чумаченко М.Г., Шеремет А.Д., Яругова А. та інші. Проте, проблеми дослідження сутності стратегічного управлінського обліку на підприємствах потребують додаткових досліджень.

Основною метою стратегічного управлінського обліку є достатнє та своєчасне забезпечення всіх рівнів управління плановою фактичною та прогнозною інформацією з метою прийняття виважених управлінських рішень за допомогою її оперативного та деталізованого збору, систематизації й аналізу [1].

На думку С. Голова, стратегічний управлінський облік – це система управлінського обліку, спрямована на прийняття стратегічних управлінських рішень [2].

Спільним для всіх існуючих підходів є розуміння ролі та місця стратегічного управлінського обліку в процесі стратегічного управління. Всюди це поняття розглядається як основна сполука діючого зв'язку між стратегічним та загальним управлінським обліком. Такі показники можуть бути використані в якості основи для побудови нової концепції стратегічного управлінського обліку. Оскільки, поняття «інформація» є важливим при моделюванні управлінських рішень, а також в процесі відображення зв'язку між інформаціями різних рівнів.

Необхідність цілеспрямованого формування великого масиву даних бухгалтерського обліку, відповідного стратегічного рівня прийняття рішень, неминуче вимагатиме виходу за межі стандартних форм обліку та звітності. На даному етапі виникла необхідність створення такої системи обліку, яка б сприяла розробленню релевантної інформації та поданні її для прийняття стратегічних рішень. Ключовим моментом тут є

послідовність та систематичне викладення стратегічної інформації. Крім того, важливим завданням є концентрація уваги на потребах користувачів.

Облікова інформація повинна описувати окремі складові стратегічних позицій або бути базою для визначення стратегічно важливих показників. Оскільки стратегічна характеристика та робота з цими показниками неможлива. Крім того, облікова інформація повинна бути постійною основою для аналізу показників, які мають стратегічний характер, та мати властивості надійності та релевантності.

Основна відмінність між традиційною системою управлінського обліку та системою стратегічного управлінського обліку, полягає в тому, що вона не ґрунтується на регулярному поданні стратегічно важливої інформації. Одноразові стратегічні рішення можуть бути засновані на будь-якій інформаційній базі, навіть у традиційній системі бухгалтерського обліку. Однак, достатньо мати регулярний та систематичний збір стратегічно важливої інформації, щоб говорити про стратегічний управлінський облік. Його характерною особливістю є існування систематичної інформаційної підтримки при прийнятті стратегічних рішень.

Це те, що визначає характер відмінностей між видами обліку та дозволяє відокремити стратегічний управлінський облік як окрему категорію.

На відміну від бухгалтерського, традиційний управлінський облік безпосередньо спрямований на управління процесами усередині підприємства. Функціонально він концентрується на основі завдань управління та більшою мірою ґрунтується на проміжній інформації. Основне його завдання – реалізація управлінського контролю, розподілу ресурсів та регулювання відносин всередині підприємства. Відповідно, він буде орієнтуватись на виробництво інформації, необхідної для вирішення завдань оперативного характеру.

На основі зауважень, зроблених вище про характеристику стратегічно важливої інформації, можна визначити суттєві властивості системи стратегічного управлінського обліку. Стратегічний управлінський облік - це система збору та обробки стратегічної інформації, як фінансового, так і нефінансового характеру, в тому числі припущення про стан, мету, дії зацікавлених сторін з метою об'єднання та представлення їх зацікавленим користувачам у зручній формі для аналізу звітності.

Отже, вищевикладений матеріал дозволяє переосмислити традиційні концепції стратегічних завдань та функцій управлінського обліку. Для того, щоб забезпечити існування стратегічного управлінського обліку необхідно розширювати традиційний управлінський облік за рахунок збільшення обсягів охоплення та кращої інтеграції облікової інформації на всіх рівнях прийняття управлінських рішень.

Список використаних джерел:

1. Вахрушина М.А. Стратегический управленческий учет: Полный курс МБА. / Вахрушина М.А., Сидорова М.И., Борисова Л.И. – М.: Рид Групп, 2011. – 192 с.
2. Голов С.Ф. Управлінський облік: підручн. / Голов С.Ф. – 3-те вид. – К.: Лібра, 2006. – 704 с.